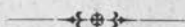

Planinski Vestnik.

Glasilo Slovenskega planinskega društva.

Št. 3.

V Ljubljani marca 1903.

Leto IX.

Mangart.

(Spisal J. M.)

(Konec.)

Pri zadnji planini konec lepe, z gozdi poraščene jezerske doline se pot cepi. Ako kreneš na levo, prideš na Travniško škrebino, desna steza pa vodi na Lansko. Mi smo se odločili za prvo. Lezli smo po jako strmem gozdu, ki se razsteza precej široko ob stenah Travnika (1909 m). Ko smo v svoje veliko veselje prišli iz gozda, smo stali na zelenem brdu ob vznožju silovite severne stene Mangartove. Nad seboj smo zagledali par krokarjev, ki so plavali od Struga naravnost proti nam. Gredo li ti pome, sem si mislil nehote, ker sem se spomnil, da mi je neki gospod v Ljubljani pravil o krokarjih, ki me željno pričakujejo v planinah. Krokarji se pa zame niso prav nič zmenili, marveč planili so na ostanke mladega janjčka, ki je ležal v grapi pred nami. Ko smo prišli bliže, so zbežali na bližnjo steno, komaj smo se pa nekoliko oddalili, so zopet nadaljevali svojo pojedino.

Ta krokarski obed je tudi nas spomnil, da še nismo zajtrkovali. Privoščili smo si torej kratek počitek ravno tam, kjer se zavije steza na desno v Travnikove stene. Pogledali smo, kaj je v nahrbtnikih godnega, da se pokonča, in Tonček je zadovoljno opomnil, da lakote ne bomo umrli. Da bi pa združil utile cum dulci, začnem jima razlagati gorovje, katero smo imeli pred seboj kakor na dlani.

„Glejta“, sem ju opozarjal, „ta skoraj ravni greben se vleče od Mangarta naravnost proti Žagici (2345 m). Tu se mu pridružuje raztrgana stranska panoga Ponc. Ta vrh, ravno nam nasproti, je Strug (2291 m), zraven je Zadnja Ponca (2258 m), dalje Srednja Ponca, in popolnoma na severnem koncu vidita Veliko Ponco (2280 m). Poglejta, kako se žare te strme stene v solčnih žarkih!“

„Da, vidiva“, se oglasita, kakor bi odmevalo.

„In ta stena Mangartova“, nadaljujem, ves vesel, da imam tako pozorna poslušalca, „se lahko primerja glasoviti Triglavski steni. Vidita ono rdečo liso, skoraj tik pod vrhom?“

„Vidiva“, je zopet odmevalo.

„Ravno pod to liso bomo prečkali steno. Tu je tudi neko precej nevarno mesto...“

Lok, lok, lok zaslišim naenkrat in se hitro ozrem. Sedaj sem šele videl, kaj se je ves čas godilo za mojim hrbtom in kako verna poslušalca sem imel. Tonček je iztikal po mojem nahrbtniku in vtaknil skoraj vso glavo vanj; motril je namesto gorá brašno, da bi vedel, kolikokrat se bo še najedel; Francelj se je pa navduševal z bizeljcem. To mi je bilo pa že preveč. Naredil sem jima kratko, pa krepko pridigo o preziranju krasnega razgleda in mojega poučnega planinskega predavanja, potem sem pa ukazal kratko: „Naprej!“

Zdelo se mi je, da so jima segle moje besede v srce. Vedno flegmatični Tonček se je v prvem hipu tako daleč izpozabil, da je segel po Franceljevem nahrbtniku. Sam ga namreč ni imel, ker se mu zdi kaj takega nositi preveč sitno in nerodno.

Zavili smo na desno v Travnikove stene. Sicer drži do njegove škrbine od Mangartovega vznožja pa do vrha ozek žleb, katerega pa ni mogoče prelesti zaradi strmih plazov in gladkih navpičnih pragov. Samo snežnica drevi v mogočnih brzicah po njem, dokler se ne izgubi pod zadnjim plazom. Dobro zaznamenovana steza se vije ob strmih zelenih stenah polagoma navzgor. Precej visoko nad našim počivališčem se zasuje steza naenkrat proti Mangartu nazaj in se izgubi v ozkem, temnem žlebu.

To mesto je bilo gotovo včasi sitno, sedaj pa ni prav nič težavno. V skale so vklesane stopinje in ves žleb je ukročen z debelo žico, ob kateri prideš popolnoma varno iz njega.

Ko prilezemo na zeleno planino, zapazimo še precej visoko nad seboj Travnikovo škrbino. Najraje bi jo bil mahnil naravnost navzgor proti njej, toda moral sem varovati moči svojih „učencev“. Šli smo torej dalje po stezi, ki se tu zopet zavije od Mangarta proč proti severu. Po mnogih ovinkih smo prišli ob 7. uri na Travnikov greben.

Tu smo uživali prekrasen razgled na Ture, Karnske planine in posebno na Ziljsko dolino. Najbolj sta mi ugajali mični Klanški jezери. Ravno pod seboj na zahodni strani smo pa videli Lano in stezo, ki vodi do njene škrbine. Zdela se mi je precej strma in utrudljiva. Kdor noče po isti poti nazaj v Rateče, zdi se mi, da

najbolje zadene, če gre gori čez Travnikovo škrbino in se vrača čez Lansko.

Po Travnikovem grebenu, ki ga je tuintam še kril sneg, smo prišli v par minutah na škrbino med topim Travnikovim vrhom in Malim Mangartom. Tu stoji nemški napis: „Nach Weissenfels, nur mit Führer“. Ta opomin se mi ne zdi prav moder. Za hribolazce, ki pridejo od Klanških jezer sem, nima napis nobenega pomena, ker ga zagledajo šele, ko so že na sedlu. Toda tudi tistim ne koristi nič, ki pridejo iz Rablja na Mangart; zakaj če so prilezli na Mangart brez vodnika, pridejo gotovo tudi brez njega varno v Fužine; ako pa imajo vodnika, jih ni treba šele na sedlu opominjati. Skoraj gotovo pa stoji napis le zato, ker silijo neki ljudje svoje nemštvo v vsako luknjo.

Na škrbini se združuje s Fužinsko stezo Rabeljska, ki se vije mimo Mangartove kočice in Lanske škrbine. Kočo samo vidiš, ako greš par korakov proti južni strani. Vanjo nismo šli, ker bi morali pol ure nazaj proti Rablju; imeli pa tudi nismo kaj v njej iskati. Obrnili smo ji torej hrbet in stopili na sneg, ki je še ležal v senči gladkih sten Mal. Mangarta (2506 m).

Ker se znamenja nehajo na škrbini in je nadelano stezo pokrival še sneg, moral sem pota sam iskati. To ni bilo ravno težko. Zahodne stene Vel. Mangarta so tako strme in „grde“, da sem takoj vedel, da tod ne pojde. Videl sem torej, da moramo nekaj časa ob grebenu Mal. Mangarta, potem pa čez plošče na severno stran Vel. Mangarta, odtod do njegovega vzhodnega grebena in potem, no, potem se pa že najde.

Sneg je bil še precej trd in je dobro držal. Ko je pa postal strmejši in je mojima tovarišema začela uhajati stopinja, smo se obrnili raje na levo, ker se mi ni zdelo vredno stopinj brskati, in se lotili plošč. Tuintam sem jima moral ponuditi cepin, da sta se ga oprijela in sem ju zvlekel za seboj. Splošno je pa šlo jako dobro, akoravno je Tonček zdihoval, da prehitro vlečem in da bi bila pot lahko zložnejša. Naenkrat pa zagledamo kline in vrv, najboljšo znamenje, da smo na pravem potu. Polagoma smo se obrnili proti jugu in morali smo bliže silnemu prepadu na severni strani. Ker je pa napete obilo vrvi in so vklesane tudi stopinje, ni steza prav nič nevarna. Tudi v prepad ni treba gledati, ker so plošče na njegovi strani toliko vzbočene, da tvorijo nekako ograjo. Samo tam, kjer moraš zaviti zopet proti vzhodu, je kratek odprti prostor, ki je pa zagrajen z žico. Kakor z balkona si lahko odtod ogledaš navpično, čez tisoč metrov visoko Mangartovo steno.

Iz doline so se začele vzdigovati megle, in podvzicali smo se dalje, da bi nas ne prehiteli. Prišli smo na majhen prod, ki je bil deloma pokrit še s snegom. Odtod se pride menda tudi naravnost na Mangart. Toda, pravijo, da ni prav varno zaradi kamenja. Zato smo šli raje dalje proti vzhodnemu grebenu. Tu je neko bolj opasno mesto. Prekoračiti moraš ozek žleb, ki je silno strm. Stopinja ni prav varna, ker imaš pod nogami navadno droben prod, ki se kaj rad podsiplje. Komaj par metrov pod teboj se pa žleb že končava s prepadom. Ako se tu spotakneš, no, potem pa telebiš črez tisoč metrov globoko, malodane v zadnje Klanško jezero; zakaj v žlebu se ne moreš ustaviti. Mi smo naleteli še nekoliko sitnejše, ker je bil v žlebu še sneg. Vendar se teh par korakov že stori: parkrat se poskoči, pa je — samo obotavljati se ne smeš.

Po precej debelem snegu smo prigazili do vzhodnega grebena. Nadelana steza se tu zavije proti zahodu na Koritniško stran, toda pod globokim snegom je nisem zasledil. Grebenove pečine se mi pa niso zdele pretežavne, zato smo jo udarili kar vanje. Pri tem pa se nisem oziral na svoja tovariša. Francelj je kmalu začel sopihati, Tonček pa gosti, češ, da je boljša slaba steza nego še tako dobre skale. Zavijem torej povprek proti zahodu, da ju potolažim, in kmalu zagledamo piramido na vrhu. Od nje nas je ločila le še globoko zajedena soteska. Morali smo nekoliko navzdol, potem smo jo pa prekoračili po ozki polici. Plezali smo urno po precej strmih, z mahom obraslih rušah, par korakov še skoraj po ravnem, in bili smo na vrhu. Bilo je ravno devet. Hodili smo torej z Rateške postaje z raznimi zamudami pičlih šest ur.

Vrh je jako prostoren, zato se ni treba bati nobenemu hribolazcu, da ne bi našel prostora. Veličastni razgled nas je presenetil. Daleč na severu so se belili ledeniki Visokih in Nizkih Tur; v skoraj nepregledni vrsti se vrste pred teboj orjaški vrhovi v svojih ledenih oklepah od Velikega Venedigerja do Hochgollinga. Ako se obrneš proti zahodu, obvisi ti pogled na razritih Dolomitih. Kdo bi pač naštel vse njih vrhove, ki se tu kažejo tako določno na temnomodrem obzorju! Kako krasno se n. pr. blešče ledeniki Marmolade, Antelaa in Sorapissa! In ta modra planjava na jugu, ni li to morje? Gotovo, saj je Tonček pri tej priliki omenil, da vidi s prostimi očmi ladjo, ki jadra gotovo proti Benetkam. Posebno lep je pa pogled na domače planine. Smelo trdim, da je tudi v marsikaterem oziru poučnejši nego razgled s Triglava. Na vzhodu se kaj lepo vidijo divje raztrgane panoge, v katerih naročju počivajo zelene doline Planica, Pišnica in Vrata, biseri Julijskih Alp. Le kraljevi Triglav se nam skriva za strmim Razorom in njegovimi

sivimi sosedi. Jasno nam kaže tudi Mangartov greben svoje globoke zajede in strme stolpe.

Takoj na prvi pogled se vidi, da Mangartov greben lahko delimo v tri dele. Prvi del od Mangarta do Žagice, tako imenovani „vzhodni greben“, je, rekel bi, skoraj najzamudnejši in tudi ne brez nevarnosti. Od začetka ni pretežaven, toda kmalu se vedno bolj in bolj lomi v posamezne stolpe, ki jih je treba deloma prelesti, deloma obiti; slednjič se pa odpre globoka škrbina, ki se lahko imenuje tudi „Huda škrbina“ — tako so jo vsaj krstili tisti, ki so imeli prvi ž njo opraviti. Na vzhodni strani stoji stolp, ki dela hribolazcu tudi precej preglavice. Nadaljna pot do Žagice je pa še dovolj lahka. Pri Žagici se obrne greben proti jugu; najnižji je v Velikem kotu. To bi bil njegov drugi del. Prelezli so ga že večkrat domačini, pa tudi hribolazci. Tudi ta pot ni lahka in precej zamudna, ker je treba preplezati več vrhov, med njimi tudi „Kotovo špico“. V Velikem kotu se greben zopet vzdigne in se vzpenja vedno više, dokler ne obstane na Jalovcu (2655 m). To je zadnji del Mangartovega grebena. Tudi tega so hribolazci že nadlegovali in ga tudi užugali.

Kakor torej vidimo, se Mangartov greben da prelesti v posameznih oddelkih. Nihče pa ga še ni prehodil celega na enkrat. Nemogoče sicer ni, toda za tako dolgo in tudi kolikor toliko nevarno pot bi bilo treba izredne vztrajnosti in ugodnega vremena. Ni gotovo, da bi kateri hribolazec hotel in mogel to izvršiti, ker je užitek le premajhen proti velikemu trudu.

Jalovec sam se ti pa kaže grozeče, odvrčajoče. Niti iz dna Planice se ne vidi tako lepo. Zlasti pogled na steno, ki sega od vrha skoraj do dna Koritnice, je naravnost velikanski. Moram priznati, da se mi je vzbudil v srcu nekaj ponos, da sem par tednov poprej spravil tega velikana „podse“. Lepo se tudi vidijo vrhovi stranske panoge, ko se vije od Jalovca proti Predelski cesti. Med njimi se posebno odlikuje s svojo strmino Konjska škrbina (2262 m). Ako se obrnemo proti zahodu, vidimo, da se glavni greben vedno bolj znižuje. Že Vršič je skoraj za 700 m nižji. Onostran Predela (1162 m) se pa začne vzdigovati in se vzpenja v vrhu Kaninu zopet do 2582 m visoko. Čim bolj se vije dalje proti jugu, tem bolj se znižuje in prehaja slednjič v zelene laške nižave, ki se razprostirajo ob bregovih Tagliamenta. Kako slikovit je razloček med pestrimi njih livadami in strmimi, šč s snegom pobeljenimi stenami Prestreljenika (2503 m), Kanina in Velike Babe (2450 m)! Nenavadno razločno vidimo tudi znane koroške gore, n. pr. Kraljevi vrh (1918 m), Viš (2669 m) in Montaž (2752 m),

ki stoji ob laški meji kakor mogočen branik. In kako veselo pozdravljamo Karavanke in Savinske planine, ki se na severu vzpenjajo v dolgi vrsti proti hrvaški nižavi!

Zlasti se pa odlikuje Mangart z razgledom na prijazne doline in mična jezera. Takoj pod nami ležita v naročju temnih gozdov ljubki Klanški jezeri. Primerjal bi ju lahko morskim očesom Visoke Tatre. Onostran gozdov se belé v zeleni dolini zadnje kranjske vasi. S Trbiškega kolodvora nam doni na uho žvižganje hropečih vlakov in dalje na severu se vije prijazna Ziljska dolina pod strmim Dobračem. Črez Karavanke vidimo celo v Rožno dolino. Na zahodu se vijuga pred nami bela Predelska cesta s svojimi vasmí in utrdbami, onostran nje se pa modrí sanjavo Rabeljsko jezero. Neposredno v našem vznožju dreví svoje valove divja Koritnica po ozki dolini, samotno Trento nam pa deloma zakrivata strma Ožebnika. Zares, za Triglavom ima gotovo Mangart najlepši razgled v naših planinah!

Lahne meglice, ki so kakor tenak, prozoren pajčolan ovijale bližnje vrhove, so se polagoma začele zgoščevati. Daljne Ture in Dolomiti so že davno izginili našim očem v oblačnem morju. Gorak veter je prinašal vedno več meglá iz dolin. Kakor sence so se plazile ob strmih stenah in se obešale na ostre robove. Tuintam je sever napenjal še zadnje moči, da bi jih razpodil in očistil gore neljubih zagrinjal. Trgal jih je, podil skozi škrbine, butal ob vrhove, toda zastonj. Komaj jih je razkosal na eni strani, združile so se že na drugi. Jug je pritiskal vedno bolj in bolj in kmalu je priplavala glavna moč z laških planjav. Sever se je umaknil črez Karavanke in začele so se valiti goste, temne megle. Kmalu smo videli le velikansko megleno morje, iz katerega se je le tuintam hipno pokazal kak vrh in se še hitreje potopil. Edini naš Mangart se je še dobro držal, da mu megle niso mogle do živega, vedeli smo pa, da se tudi on kmalu pokrije.

Ovekovčili smo se še v knjigo in odhiteli po nadelani stezi navzdol. Do prvega snega smo jo lahko sledili. Tu nas je pa že zalotila megla, ki nam pa ni delala skrbi, saj smo imeli v snegu svoj sled. Previdno smo se še spuščali ob žicah navzdol, potem smo se pa podričali po snegu na Travnikovo sedlo. Mangarta nismo videli več, vzela ga je megla.

Tu se je pa Franclju pripetila nesreča, ki je pač ne smem zamolčati. Na sedlu smo namreč skuhalí golaž in ga tudi pojedli z velikim tekom. Tonček je pokončal razen tega tudi pol ducata žemelj, kar ga je navdajalo z upom, da bo laže počakal večerje. Francelj je pa ponujal kruha ovcam, ki so se nam približale. „Ovčke,

be be — ovčke, be be, na“, jih je klical in vabil k sebi. Z goriške strani je pa prikorakal mogočno star mrkač in gledal nezadovoljno, kako se ta tujec dobrika njegovim izvoljenkam. Ko mu je bilo pa že le preveč, nagnil je rogato glavo in butnil tekmeца z vso močjo v tisti del telesa, ki ga rabimo sicer za vse kaj drugega kakor za trkanje. S čudovito hitrostjo je letel Francelj po bregu, opotekel se, padel in se takal precej daleč. Mrkač je pa ponosno stal na vzvišeni skali in zbiral okrog sebe svojo zvesto družino. Ves prizor je bil tako smešen, da sva se s Tončkom smejala na vse grlo in se bila po kolenih. Francelj je pa sedel spodaj v snegu in se čudil, da jo je tako hitro do doli privozil. No, ovčk ni potem več vabil. Ker se mu ni ljubilo lesti nazaj vrh sedla, vrgel sem nahrbtnik in palico za njim, potem pa smo odrinili navzdol.

Steze se nismo več držali, marveč smo jo mahnili kar naravnost. Plezali smo lahko in hitro, deloma po strmih rušah, deloma pa po skalah, zlezli skozi žleb in stekli v dolino. Pri zadnjem jezeru smo se še nekoliko pomudili, potem smo pa odšli na Rateško p stajo. Ako bi se ne bili mudili med potom pogosto prav po nepotrebnem, ujeli bi bili gotovo še vlak, ki odhaja iz Rateč ob 1³/₄. Tako smo pa čakali večernega vlaka in si pri „Mangartu“ gasili žejo, ki smo jo dobili na Mangartu.

Izpod Čavna.

Priobčil N-j.

Malokaterega slovenskega planinca sem naletel, ki pozna to goro na Goriškem. Tem bolj pa jo poznajo Tržačani in Goričani in ni je nedelje, da bi se ne zbralo na njenem vrhu krdelo izletnikov. Nje oblika in lega sta mi imponirali vselej, kadarkoli sem imel priliko, voziti se iz kranjske Nizze, Vipave, do Gorice.

Čaven zavzema precej ono mesto v prekrasni in zanimivi Vipavski dolini, kakor v Gorenjski dolini med Karavankami Stol. Pa je v gotovih ozirih celo zanimivejši. Pred vsem ga odlikuje njegov znameniti razgled na morje. Pregledaš znaten del Adrijanske obali, furlanske otoke doli do Benetk, na drugi strani pa Koper, Piran ... Trst nam zakriva Opčina, vidi se pa svetilnik. Ladje, ki se premikajo po širnem morju, je videti včasi tako jasno, da se jim razločuje barva. Razgled sega dalje na Učko goro, Nanos, Snežnik, za nami na Triglavsko pogorje in na „Koroške hribe“, tako je imenoval Karavanke gostoljubni logar Močnik iz kočice tik pod Čavnovim vrhom (1245 m). Vrhova nad kočico, ki

sta večinoma zarasla, imenujejo Veliki (1358 m) in Mali Modrasovec (1308 m). Pod teboj se vije pestra in rodovitna Vipavska dolina in neštevilna bela sela ti spremljajo pogled prav do Gorice.

Posebno zanimiv je Čaven v rastlinskem oziru. Tu se križata sredozemska in severna flora z najznamenitejšimi svojimi zastopnicami, in kar zanimivo je, da nahajamo poleg specifično južnih cvetlic cele livade pečnic. Najbolj se pa goli vrh Kucelj (1239 m) ponaša z njimi. Pa tudi hroščarji dobe tu nekaj specijaliteta: *Melolontha pectoralis*, *Necrophorus nigricornis*, *Hiparus illyricus*, *Hiparus Petrii*.

Da se te gore doslej ni poprijelo še nobeno planinsko društvo, je pač poglavitno bilo krivo pomanjkanje prometnih sredstev do njenega vzhodja. Sedaj, ko je izpeljana Vipavska železnica, prideta brezdvomno Čaven ali Kucelj skoro do veljave v največjo narodnogospodarsko korist vsem Podčavencem.

Če bi te vrstice izpodbudile naše Slovensko planinsko društvo, da bi razširilo svoj delokrog tudi na to južno prehovaležno torišče, bil bi namen teh vrstic dosežen. Z osnovanjem Vipavske podružnice za sodna okraja Ajdovski in Vipavski bi se najprej vzbudilo zanimanje domačinov za zakopane bisere. Tržaška, oziroma Primorska podružnica bi se kmalu potem rodila sama.

So še druge važne točke, ki bi zavzemale delokrog te podružnice. Zeleni rob na severni strani Dola, 2 uri hoda po cesti proti Idriji, ti nudi najlepši razgled. Globoko pod strmim robom se vijuga srebrna Tribuša in razgrinja se ti vsa Tolminska dolina. Pred teboj pa se vzpenjajo Julijske Alpe tako pregledno, da jim preletiš lahko vse vrhove in doline. Nadalje bi imela ta podružnica v svojem področju Nanos, Goljake, Kuk, mogočni slap Hublja, jame in dr. In onim domačim hribolazcem, ki jim pozimski hlad in sneg branita na višje gore, koliko zanimivosti bi jim podal izlet v milo podnebje vedno zelene Vipavske doline in iz nje v 2 urah po krasno izpeljani vozni cesti deloma skozi predore na Dol in od tam v eni uri na zanimivi Čaven.

Društvene vesti.

Umrli je član gosp. Andrej Žumer, šolski ravnatelj in nadzornik, dne 28. februarja v Kranju. Blagi in plemeniti pokojnik, ki je nekaj časa študiral tudi filozofijo v Pragi, je navdušeno in neumorno deloval na šolskem polju za izobrazbo slovenskega ljudstva, zlasti na Gorenjskem, kjer mu je v lepih Gorjah ob šumeči Radovini l. 1847. zasvetila luč življenja. Kot rojen Gorenjec je bil vnet ljubitelj veličastne domače prirode in požrtvovalen član našega društva. Slaven mu spomin!

Predavanje. V četrtek, dne 4. aprila t. l., ob osmih zvečer bo v restavraciji „Narodnega doma“ v Ljubljani zabaven večer, na katerem bo predaval gospod dr. Tominšek o potovanju na Kočno in Grintavec.

Novi člani. Osrednjega društva: Bernik Anton, praktikant pri dež. knjigovodstvu v Ljubljani; Bobek Čenek, c. kr. geometer v Ljubljani; dr. Böhm Ludovik, c. in kr. profesor na mornarski akademiji na Reki; Franke Darinka, učiteljica v Škocjanu na Dolenjskem; dr. Kanc Pavel, sekundarij v dež. bolnici v Ljubljani; Šturm Karel, praktikant pri deželnem stavbnem uradu v Ljubljani. — Kranjske podružnice: Jeršinovec Anton, c. kr. profesor v Kranju; Pohlin Dragotin, zasebni uradnik v Kranju; Uršič Fran, c. kr. davčni oficijal v Kranju; Logar Ivanka, trg. soproga v Kranju; Tominšek Beti, prof. soproga v Kranju; Sajovic Karla, trg. hčerka v Kranju. — Podravske podružnice: Urbas Janko, stud. fores. v Št. Lovrencu; Mule Josip, gostilničar v Rušah pri Mariboru. — Radovljiške podružnice: Zore Leopold, trg. poslovođa na Bledu.

Planinski ples. Kosmati dohodek dne 1. februarja t. l. prirejenega plesa našega društva je znašal 5447 K 04 h, stroškov je bilo 3174 K 45 h, ostalo je torej čistega prebitka 2272 K 59 h.

Darila. Iz pušice na Rožniku 4 K 70 h, kmetska posojilnica na Vrhniki 25 K.

Za Jurkovo kočo na Lisci so prispeli: Slov. plan. društvo in Savinska podružnica po 100 K; dr. Fr. Stor v Ljubljani 50 K; Celjska posojilnica 40 K; Fr. vit. pl. Gossleth v Hrastniku 30 K; Emilija de Seppi v Hrastniku, dr. Jos. Kolšek v Laškem trgu, dr. Schmiermaul v Rajhenburgu, dr. V. Gregorič v Ljubljani, Wunderlich in Winkle v Sevnici po 20 K; Sevnška posojilnica, Fr. Orožen, V. Borštner, M. Pleteršnik v Ljubljani, E. Orožen v Kamniku, Fr. Veršec, A. Cvenkelj, S. F. Schalk st. v Sevnici, N. Zanier v Št. Pavlu, R. Uhlich v Rimskih Toplicah, M. Hvalec v Jurklostru, Fr. Lončar v Celju, bar. pl. Gager v Mokricah, Czapek v Planini po 10 K; J. Smereker v Sevnici 6 K; Elsbacher ml., dr. Mravlag, dr. Schwab v Laškem trgu, Fr. Peklar v Dolu, I. Požun v Trstu, Fr. Kukovič v Dobrni, dr. Mayr v Šoštanju, J. Kosem v Celju, J. pl. Bleiweis v Ljubljani, dr. Fridrich in Lauter na Zidanem mostu po 5 K; Vaclavik pri Sv. Jedrti, Detiček v Celju, Meke v Hrastniku, Macher, S. Rutar, dr. Foerster, dr. Doljan, Fr. Bračič v Ljubljani po 4 K; Fr. Kadilnik, Al. Orožen, P. Erjavec v Trbovljah, V. Kolšek v Šoštanju, M. Voh in Fr. Irgolič v Celju, Jakob Pretnar v Radečah, M. Črnko v Sevnici, Ivan Jakša v Loki po 3 K; I. Česnik, L. Pintar, I. Mejač, Fr. Kacjan, B. Kunej, dr. Tertnik, Verovšek, dr. Tominšek, Safošnik, Platnar, Hauptman, dr. Bežek, A. Tavčar, Fr. Podkrajšek v Ljubljani, Flis na Vrhniki, Flis v Škofji Loki, Gašperič, Sajovic, Roš, P. Rüchl v Hrastniku, Lapajne v Krškem, K. Gmeiner v Širjah, Ig. Zeichen v Teharjih, Račič v Boštanju, G. Vodušek, Fr. Kajtna v Trbovljah, Teja Jurko v Trstu, Rajhenburška posojilnica, Tajnik, M. Štarkelj, Jos. Brinar, Jos. Mešiček, Čemažar, Tomitsch v Sevnici, dekan Žičkar na Vidmu, J. Belle v Mariboru, dr. J. Dečko, Kolenc, dr. J. Sernec, J. Hočevar, D. Hribar, dr. Filipič, Baš, Tomažič, Kosi, Ogradi, K. Vanič, E. Vošnjak v Celju, A. Kocuvan, Planinšek, I. Šribar, J. Vošnjak, Rajšter v Šoštanju, Fr. S.

Cizej v Šmartnem, Schreiner v Dobrni, Berdais v Vojniku, Ig. Moser, Polley, Logar, Al. Juvančič, Mohorko na Zidanem mostu, A. Gradt, Spitzer, A. Šmit, K. Tribnik v Jurkloštru, I. Zorn, M. Iglar, J. Mrzel, Skuhersky v Loki, Supančič v Radečah, K. Valentinitich, Hermann, Drol, Hlastec v Laškem trgu, A. Gnus, A. Veternik v Dolu po 2 K; H. Lindtner, Dodič, Rojina, Šubic, Karlin, Zupančič, Stritof, Testi v Ljubljani, Fr. Kranjc, Kolnik, Gradišnik, R. Zupanek, Levstik, dr. Schwab, Kralj, Natek, Kosi, Kunstič, Wondrašek, Bervar, Jech, Sajovic, Supan, M. Kovač, Sadu, Frangeš, Anslej, Kotnik, A. Fux v Celju, Rainer, Rumpf, Lassnig, Logar, Bl. Kropelj, Breve, Šuškovič, Podmenik ml., J. Frühstick, I. Košar, Baša, Wissenjak na Zidanem mostu, Pršina v Zajčini, Trček, Pavla Götzl, Ida Božič, Kordisch, J. Kos, E. Gmeiner v Radečah, Klun, dr. Gregorič, L. Smole v Sevnici, Debevc v Kranju, L. Černej v Vojniku, Berce, Štul v Št. Janžu, Slonikvor, Zahrastnik, Magosle na Dobovcu, Sušin na Račici, Čebašek, R. Končan v Loki, Kovačič, Zechner v Pletrovčah, Šah, Tlakar v Teharjih, Knaflič v Gorici, Starec pri Sv. Kunigundi, A. Gmeiner v Lembergu, Strgar v Laškem trgu, Vodenik v Riku, Krajnc v Št. Ilju, Fr. Zidar v Novi cerkvi, A. Kukovec v Tremerju, J. Kolarič st. na Paki, Al. Šijanec v Mozirju, Wokann, Hermans, Kocjan, Govšek, Hleb, M. Vošnjak, okoliški tajnik, Volk, Lampret, Končan, Cerošek v Šoštanju, Verbuč pri Sv. Florjanu, V. Ježovnik v Velenjah, Časl v Št. Lenartu, Šribar, Dolničar v Trbovljah po 1 K. — Poleg tega so darovali gg.: Prosenak v Hrastniku steklene posode, Peter Majdič strelodov, Smole železno peč, Cvenkelj kovanje i. dr., Ed. Kupec 2 zaboja piva.

Darila v denarju znašajo 942 K, v blagu pa 135 K, skupaj 1077 K. Srčna hvala vsem dobrotnikom!

Kranjskogorska podružnica našega planinskega društva se je osnovala dne 1. t. m. na Jesenicah na podstavi pravil, ki jih je osrednji odbor že predložil c. kr. vladi v Ljubljani v odobritev. Podružnično delovanje bo obsegalo ves Kranjskogorski sodni okraj. Sedež podružnici bo na Jesenicah. Nova podružnica se je osnovala na izrečno željo gorenjskih Dolincev, zlasti Jeseničanov, ter šteje že sedaj nad 70 članov. Najmlajšo sotrudnico našo v prekrasni gorenjski Dolini pozdravljamo najiskreneje. Bog blagoslovi nje delo s stoterim sadom!

Kamniške podružnice občni zbor se je vršil dne 28. februarja t. l. ob živahni udeležbi njenih članov. Osrednji odbor je zastopal gosp. M. Verovšek. Glavna točka je bila gradnja kočice na Kamniškem sedlu, o kateri poročamo na drugem mestu. Za načelnika podružnici je bil izvoljen notar gosp. Emil Orožen.

Češke podružnice S. P. D. občni zbor se je vršil v Pragi dne 19. februarja. Iz letnega poročila o nje delovanju povzemamo, da je zgradila podružnica l. 1902. novo udobno stezo k Češki koči po dolini Gornje Kočne, ki se združuje z že obstoječo podružnično stezo, vodečo od Češke kočice mimo Rjavega plazu k Žrelu. Nova steza je zelo prijetna in se vzpenja le zmerno navzgor. Nove steze je zgradila podružnica še na Vernikov Grintavec od Jezerskega župnišča, dalje na Mala Vratca nad Češko kočico in od Mrzlega dola k spodnjemu koncu Turskega žleba; z le-to stezo se je znatno skrajšala zveza med Savinskim sedlom in Turskim žlebom brez vsakršne izgube višine. Na novo so se markirala pota na Vernikov Grintavec, na Jenkovo planino in Goli vrh in pa

nova pot k Češki koči. Orientacijskih tablic se je postavilo 36. — Češko kočjo je obiskalo leta 1902. nad 400 turistov. Oskrboval jo je Krč s svojo ženo iz Kokre v splošno zadovoljnost in s priznanja vredno vnemo. — Članov šteje podružnica 412, i. s. 32 ustanovnikov, 380 rednih članov. — Odbor je izdal l. 1902. izborno uspešno, v „Plan. Vestnika“ št. 7. ocenjeno knjižico „Vodnik po Julijskih Alpah“ in pa IV. letnik „Alpskega Vestnika“ pod uredništvom dr. Boh. Frante, kateremu je na pomoč od jeseni še dr. Anton Schmidt. Vsebinska „Alp. Vestnika“ se odlikuje posebno po monografijah o skupinah Julijskih Alp, ki jih pišeta dr. Otokar Laxa in dr. Vladislav Růžička. Po teh monografijah se odlikuje „Alpski Vestnik“ kot prvi slovanski časopis, ki podaja strogo znanstvene, posamezne skupine slovanskega gorovja sistematiški razmotrivajoče spise. — Razen tombole, ki je donesla Češki koči v korist 323 K 40 h, je priredila podružnica več prijateljskih večerov, ki so se češkim planinarjem zelo omilili. — Umrli so podružnici trije vneti prijatelji slovenskih krajev: višji nadzornik državnih železnic J. Dvořák, ravnatelj depozitnega urada J. Matoušek in gimn. prof. J. Ziegler.

Računski sklep izkazuje 8464 K 27 h dohodkov in 7746 K 22 h izdatkov. Subvencije je dobila podružnica 200 K od želeniškega ministrstva glede na izdajo „Julskih Alp“. Podružnična aktiva znašajo 19.344 K 60 h, pasiva pa 11.323 K 52 h.

Občni zbor je sprejel predlog, da se predrugačijo pravila v tem, da se pomnoži število odbornikov za petega člana in da se izvolijo še trije namestniki. Po zmislu tega sklepa so bili izvoljeni v odbor gg.; za načelnika univ. prof. dr. Karel Chodounský, za njega namestnika višji zavarovalnični ravnatelj K. Hrazánek, za tajnika deželni svetnik Leopold Mareš, za blagajnika odvetnik dr. Stanislav Prachenský, za urednika „Alpsk. Vestnika“ deželni svetnik dr. Boh. Franta, za namestnike pa: gg. Viktor Dvorský, dr. Otokar Laxa in dr. A. Schmidt. Za revizorja sta izbrana gg. Č. Hevera in Al. Štěpán. Pri točki o posameznih nasvetih se je sprejel predlog, da je dijaštvu srednjih šol znižati naročnino na „Alpský Věstník“, da se na tak način budi zanimanje za slovansko gorovje med mladežjo, in pa da je izročiti za tisk pripravljeni rokopis o češko-slovensko-nemški gorski terminologiji Češki akademiji v recenzijo.

Dr. F.

Kamniške podružnice S. P. D. poročilo o delovanju za 1902. ali X. društveno leto na občnem zboru dne 28. februarja 1903. — Ko bi imel človek dar prorokovanja, bi se danes drznil prorokovati s prenačenimi svetopisemskimi besedami nove zaveze, namreč tako: „Prvi bodo vendar enkrat prvi, ne vedno zadnji“. — Naša podružnica se je bila ustanovila dne 19. julija 1893. leta, prva izmed podružnic S. P. D., a v napredovanju je zaostala za drugimi sestrami, da je šel glas po deželi: zadnja je. Reš, prehitela se ni bila nikoli. Po zadnjem občnem zboru, ki ga je imela dne 23. avgusta lanskega leta, je pa začela prave stopinje ubirati ter smemo biti polni nad, da pojde o Kamniški podružnici sloves po deželah: „Zadnja je bila, zdaj je prva“.

Bodi mi dovoljeno, da svoje prorokovanje in trditve o bodoči slavi naše podružnice nekoliko utemeljim ali podam sliko, kako da napreduje.

Podružnični odbor, kateremu poteče danes triletna opravilna doba, je imel od zadnjega občnega zbora sedem sej. V teh sejah se je dogovorilo in dognalo, da se naloga, ki je že deseto leto na dnevnem redu naše podružnice, ob njeni desetletnici vendarle izvede, da se namreč na Kamniškem sedlu postavi zavetna koča za turiste in druge planinske goste. Letos se spravi stavba pod streho in se tudi koča otvori, ako ne bo posebnih ovir. Na lanskem občnem zboru podružničnem sta odposlanca osrednjega odbora, gospoda dr. Fran Tominšek in Miha Verovšek, svetovala podružnici, naj kupi od meščanske korporacije v Kamniku potrebno zemljišče, kamor bi se postavila zavetna koča. Na svojo prošnjo z dne 10. septembra l. l. je bila dobila iz meščanske korporacije blizu takšen odgovor: „Odbor meščanske korporacije je v svoji seji dne 28. septembra t. l. soglasno sklenil, prepustiti podružnici na nekultiviranem svetu Kamniškega sedla brezplačno prostor, kolikor ga potrebuje za stavbo zavetne koče, ter obenem dovolil za to stavbo v bližini se nahajajoči les. Ta pravica velja pa le tako dolgo, dokler bo obstalo Slovensko planinsko društvo; ako bi se razdružilo, postane postavljena koča last meščanske korporacije. Tudi si pridržuje meščanska korporacija pravico, odstraniti kočo, ako bi se korporaciji kratile pravice v gospodarskem ali kateremkoli oziru“. Torej vprašanje, se li sme postaviti koča na posestvu Kamniške mešč. korporacije in kje dobiti za to stavbo potrebni les, je bilo s tem rešeno. Da se nabere za kočo potrební denar, se je začelo agitirati med prijatelji planinstva. Novi odbornik naše podružnice, g. notar Emil Orožen, ki je bil na zadnjem občnem zboru izvoljen namesto g. Avgusta Jenska, se je s pristnim planinskim navdušenjem lotil dela. Pridobil je do danes 16 novih članov ter pripomogel, da tudi stari člani svoje prispevke redno plačujejo. Vseh skupaj je zdaj 51 članov, med njimi dva ustanovnika. Poslale so se prošnje za prispevke med drugimi Nj. svetlosti knezu Windischgraetzu, ki ima na posestvu Kamniške korporacije lov v najemu, potem železniškemu, trgovinskemu, poljedelskemu, notranjemu ministrstvu, prvi in drugi hranilnici in posojilnici v Kamniku, mestni hranilnici v Kranju, Celju in še drugam. Da se vse to redno in zanesljivo izvede, bo naloga novega odbora. Odbor je imel sejo dne 26. oktobra l. l. v Stahovici pri odborniku Karlu Prelesniku, kamor se je bil povabil tudi tesarski mojster, da se je posvetoval ž njim, koliko macesnovega lesa bo treba za stavbo koče. Po tej seji se je bilo dogovorilo z delavci, ki so potem meseca novembra posekali macesne v znožju eno uro pod vrhom Kamniškega sedla. Za to delo se je plačalo delavcem 300 K. V naslednji seji, ki je bila dne 25. novembra l. l. pri „Petru“ v Kamniku, so se pregledali načrti teh-le planinskih koč: Kocbekove, Gornjegrajske, Mozirske, Okrešelske, Orožnove, Triglavske, Vodnikove, Aljaževe. Potem se je posvetovalo, kako sestaviti načrt za kočo na Kamniškem sedlu.

Po danih navodilih je narisal odbornik g. Miha Kos osnovni načrt za pritličje koče, razdelitev podstrešja se je pa prepustila zvedencem osrednjega odbora. Na podlagi tega osnovnega črteža je potem dogotovil ves načrt za kočo do dne 22. decembra l. l. g. inženjer Jar. Foerster, odbornik osrednjega odbora. Oziraje se na krajeve razmere in druge okolnosti, je potem podružnični odbor v seji dne 28. januarja letos

končno določil, kaj naj se prenaredi ali opusti na podrobnem načrtu, izdelanem v osrednjem odboru. Koča bo stala na robu Kamniškega sedla ali Jermanovih vrat, bolj proti hrbtu veličastne Planjave (2392 m) pomaknjena. Za hrbtom, na severni strani, bo imela koča Logarjevo dolino, Okrešelj, Mrzlo goro, pod sabo slap pod Rinko, ki je pravzaprav izvir Savine. Slap se bo od koče videl in slišal. Na zahodu ji bosta bližnji sosedi Brana (2247 m) in Turska gora (2246 m). V bližnji okolici koče bo razgled po veličastnih skalnatih strminah od 1879 do 2461 m nadmorske višine, proti jugu pa po ravninah in gričih proti Ljubljani in dolenski strani. Dolga bo koča 13, široka 8, z verando na sprednji strani celo 11 metrov. Veranda bo samo ena na sprednji strani, široka 3 metre, da se bodo lahko postavile mize iz obednice ven na sonce. Spalnice bodo v pritličju dve, v podstrešju ena velika in soba za čuvaja. Okna bodo iz podstrešja kazala proti jugu, vzhodu in zahodu; obednica bo na severni strani. Kdor pride v kočo na Kamniškem sedlu ali Jermanovih vratih in okusi vse dobrote, ki bodo tukaj na ponudbo, vzkliknil bo s sv. Petrom: „Dobro je nam tukaj biti, naredimo še dva šatora!“

M. K.

Kranjske podružnice občni zbor se je vršil dne 20. t. m. v Kranju pod predsedstvom načelnika g. Janka Majdiča. G. načelnik je pozdravil navzočne člane, potem pa se spominjal umrlega člana, ravnatelja in šolskega nadzornika g. Andreja Žumra, kateremu v čast so vstali navzočniki. G. tajnik Janko Sajovic je poročal, da šteje podružnica 79 članov. Odbor je sklepal v treh sejah o društvu koristnih stvarih. Izleta je priredila podružnica lani dva: na Sv. Višarje in na Triglav, ki sta prav dobro uspela; izlet na Dobrač je preprečilo neugodno vreme. Markacije so se izvršile na novo: iz Kokre na Greben, Krvavec in v Sangrad pri Cerkljah, dalje s Sv. Jošta v Kropo in v Podnart. Razglednic se je razprodalo 10.000 ter je odbor naročil zopet enakih. Gradnja koče na Storžiču se je odložila z ozirom na razmere, ki kažejo sedaj delati bolj med Grintavcem in Kočno. Blagajnik g. Rudolf Kokalj je poročal o računih in imovini. Dohodkov je imela podružnica v 1902. l. K 1332·60, stroškov pa 267·50, torej prebitka 1065·10 K. Imovina je znašala konec leta 1082·14 K.

Na predlog g. Edmunda Roossa so se vzklikoma izvolili v odbor gg.: Janko Majdič za načelnika, dr. Vladimir Herle, Rudolf Kokalj, Dragotin Pohlin, Ferdinand Polak, Janko Sajovic in dr. Josip Tominšek za odbornike.

Poročilo o delovanju in stanju Savinske podružnice. Kakor prejšnje leto, tako tudi l. 1902. ni podružnica stavila nobene planinske stavbe, ni izvedla nobenega večjega podjetja, pač pa je gmotno in moralno podpirala stavbo „Jurkove koče“ na Lisci. Vso pozornost in skrb pa je podružnica obrnila na izboljšanje dosedanjih naprav in pomnožitev inventarja v kočah. Po svoji moči je delala reklamo za naše planinske kraje in vzbujala med prebivalstvom zanimanje za krasni gorski svet.

Pri kapelici pod Ojstrico so se naredila trdnjša vrata, ker je prejšnja sneženi plaz popolnoma zdrobil. Les za nova vrata je daroval župnik v Lučah, g. Fr. Lekše. Za kapelico se je tudi napravil lep venec iz pločevine, omara za cerkvene paramente se je tapecirala odznotraj in na primernem prostoru se je vzdal kamenit kropilnik, ki ga je poklonil

g. Vinko Čamernik v Celju. V Mozirski koči so se slamnice v podstrešju napolnile na novo in, kakor že omenjeno, se je v vseh kočah inventar pomnožil. Dolg na Hausenbichlerjevi koči se je poplačal in se je imenoval za preglednika te kočice in za zaupnika v Žalcu in okolici sploh g. Anton Petriček v Žalcu. V istem zmislu je odbor izbral za kočico na „Boču“ in za okolico g. I. Kokla v Studenicah. — Kocbekova kočica je bila oskrbovana od 15. julija do 15. septembra. Oskrbenik je bil tudi letos Juri Planinšek iz Luč. Z oskrbovanjem je bila združena tudi vremenska opazovalnica. — Podružnica si je izbrala v osredju planin dva pripravna prostora za zgradbo novih koč. — Na novo se je naredil in zaznamoval pot ob Gračnici do Mozirske kočice; to je sedaj najkrajša zveza od Sv. Frančiška (Ljubno, Gornji grad) do omenjene kočice. Markacija se je prenovila na potih: 1. Luče—Luška kočica—Kocbekova kočica—Ojstrica. — 2. Luče—Vodole—Črni vrh. — 3. Sedlica—Korošica—Ojstrica. — 4. Logarska dolina—Pastirkov vrh—Železna Kaplja. 5. Studenice—Boč. 6. Logarska dolina—Pavličev vrh—Bela. — Popravljala so se pota: v Turskem žlebu, ob slapu pod Rinko do Okrešlja, na Mrzlo goro in na Ojstrico. Nabilo se je več novih tabel. — Minolo leto je podružnica dala preiskati vse večje votline v Gornjegrajskem okraju, in sicer: Trbiško zijalko, Rjavčevo jamo, Votnico pod Tirom, Tinetovo jamo pod Mostnim vrhom, Štubirnico pri Sv. Joštu, Radošnikovo jamo in votline na Golčki planini. Preiskovanje je vodil načelnik ter bode njega uspeh popisal v „Plan. Vestniku“. Tudi pri raziskovanju štajerske alpinske evetane je sodeloval načelnik. — V kočah naše podružnice so bivali vojaki-maperji, katerim je podružnično vodstvo pomagalo pri delu, zlasti pri določitvi pravih imen; v tem oziru je podružnica dosegla, da se je popačena pisava raznih priimkov i. t. d. popravila in se je vpeljala pravilna pisava. — Podružnična knjižnica šteje 305 knjig in brošuric, 1 album slik, 244 fotografij planinskega značaja, 27 panoram, 145 zemljevidov. Brezplačno je dobivala liste: Alpský Věstník, Časopis K. Č. T., Hrvaški planinar, naročena pa je bila na nekaj važnejših nemških strokovnih listov. — Članov je bilo: 1 častni član, 24 ustanovnikov in 111 rednih članov. Umrl je g. župnik Žekar. Časten mu spomin! — Podpore so poslali: razne posojilnice (v Celju, Žalcu, Gornjem gradu, Ptuj, Šmarju, Konjicah, Slovenjem Gradcu), okrajni zastop Gornjegrajski in železniško ministrstvo ter tudi nekateri podporniki. Srčna hvala vsem! J. Š.

Letos bode slavila podružnica desetletnico svojega delovanja.

Dva nova vlaka na Gorenjsko. Od dne 1. junija, ozir. julija t. l. bosta vozila ob **nedeljah in praznikih** dva nova vlaka na Gorenjsko. **Prvi vlak**, ki ga je izposilo naše društvo pri državnem železniškem svetu, oziroma pri c. kr. železniškem ministrstvu po blagohotnem posredovanju g. Josipa Lenarčiča, predsednika trgovske in obrtniške zbornice za Kranjsko, bo vozil iz **Ljubljane do Trbiža** ter odhajal iz Ljubljane ob **5 zjutraj**, prihajal na Trbiž ob **8-11 zjutraj**, odhajal pa iz Trbiža ob **7-37 zvečer** in prihajal v Ljubljano ob **10-39 zvečer**. **Drugi vlak** bo vozil iz **Ljubljane do Lesca** ter bo odhajal iz Ljubljane ob **1½ popoldne**, prihajal pa v Ljubljano ob **10-39 zvečer** kakor prvi. Vozni red za vse postaje priobčimo pozneje.

Nova vlaka sta tako izredno pripravna za turiste, izletnike in tudi za romarje, da smo prav iskreno hvaležni za to naklonjeno ugodnost

vsem merodajnim faktorjem, za prvi vlak, naš planinski vlak, pa izrekamo še posebno zahvalo velespoštovanemu gosp. Josipu Lenarčiču, ki nam ga je z veljavno svojo besedo blagohotno izposloval.

Prizadevanje našega društva in njegovih podružnic za ugoden vozni red in ugodne zveze turistom in izletnikom, ki se množe od leta do leta bolj in bolj, naj jasno in glasno priča, da društvo s svojimi podružnicami dejanski izpolnjuje svojo nalogo: pospeševati potovanje po lepi naši domovini, širiti nje spoznavanje in s tem buditi ljubezen do nje ter do navdušenega dela za njo.

Za direktno brzovlakovo zvezo med Prago in Trbižem je zaprosila Češka podružnica S. P. D. in je vložila pri državnem železniškem svetu po njega članu g. ces. svetniku Bohumilu Bondyju temeljito sestavljeno spomenico, po kateri bi se naj uvedel na progi St. Valentin—Beljak—Trbiž nov brzovlak, ki bi vozil iz Prage v Trbiž 15 $\frac{1}{4}$ ure (sedaj traja ta vožnja 24 $\frac{1}{2}$ ure). Železniški svet je izrekel za izborno sestavljeno spomenico svojo zahvalo in jo je s priporočilom predložil železniškemu ministrstvu v ugodno rešitev. Vendar je pa ministrstvo sporočilo, da uvideva sicer živo potrebo hitrejših zvez, da pa ni moči za sedaj prošnji ugoditi, ker ni v dosedanjem proračunu v to potrebnih kreditov. Pač se pa uvede razen že pri vlaku 206/203 obstoječega direktnega voza „Praga-Ljubljana“ z dnem 1. maja enak voz še pri vlaku št. 212/211.

Raznoterosti.

Nov spis prof. dr. J. Frischaufa: Eine Alpenstrasse zwischen Sann und Vellach. Naš velezaslužni častni član profesor dr. Frischauf, ki se je s svojim delovanjem pokazal pravega očeta prebivalstvu v Savinskih planinah, nam je podal spis, v katerem je zbral uspehe svojega večletnega truda za napravo ceste med Solčavo in Koroško. Gorenja Savinska dolina nima namreč nobene cestne zveze s Koroško deželjo, taka zveza bi pa bila silno važnega gospodarskega pomena za ta naš planinski raj. Po inicijativi gospoda dr. Frischaufa se je doseglo, da so se po deželnem odboru štajerskem odredile poizvedbe glede naprave nove ceste že leta 1896. in da je tudi vlada obljubila podporo. Ravno sedaj, ko pojde nova železniška proga do Železne Kaplje, je ta cestna zveza postala še važnejša in zato so tudi poslanci vitez pl. Berks, Žičkar in sodrugi dne 6. decembra 1901. l. stavili v državnem zboru interpelacijo v tem zmislu, da naj se prihodnjo spomlad že začne z delom za novo cesto preko Jezerskega vrha in zveže Železna Kaplja s Solčavo na državne stroške. Za zvezo med Solčavo in Koroško so se tudi vladni krogi jeli zanimati. S svojim spisom podpira dr. Frischauf to idejo in podaje na temelju večletnih studij potrebni načrt za novo cesto. Iz spisa razvidimo, koliko truda in časa je že porabil gospod pisatelj za to važno zadevo in kako je res temeljito preizkusil vse možne načrte in pripravil zrel načrt za takojšnjo izvršitev. Posnetek njegovih studij je na kratko ta: Nova cesta se bode cepila od Solčavske ceste tam, kjer se ta zavije v Logarjevo dolino, oziroma ob stoku potokov Črne in Jezerje blizu Podbrežnikove hiše. Vila se bo cesta naprej ob potoku Jezerji, koder je vodila stara cesta, imenovana „Oglarska

cesta“, in pojde mimo Klemenška do Ručnikovega grabna in odtod kvišku na Pavličovo sedlo; odtod bi šla najboljša črta mimo kmeta Pavliča in dalje navzdol ob severni strani zgornjih vrhov skalnatega pogorja, imenovanega Štruca, in potem v ridah ali ključih mimo Hallerja do toplic v Beli in do državne ceste. Ta zveza čez Pavličovo sedlo je najboljša, ker je Pavličovo sedlo najnižje v tem mejnem pogorju in ker je ta zveza tudi najkrajša ne samo z Belo, nego tudi z Železno Kapljo. Naprava nove ceste bo stala od Solčave do državne ceste v Beli približno 150.000 kron, seveda, ako se bo delalo s primernimi močmi in zanesljivimi podjetniki.

Našemu častnemu članu prof. dr. Frischaufu najlepša zahvala za njegovo temeljito, našim krajem toli koristno delo! Dr. F. T.

* * *

Slov. plan. društvo pa Nemško in Avstrijsko plan. društvo.

Jako značilen in poučen za razmere med nami in Nemci je nastopni članek, ki je izšel v prilogi k 15. številu „Südsteirische Presse“ z dne 21. febr. t. l. glede na letošnji občni zbor Mariborske sekcije „Nem. in Avstr. plan. društva“. Članek slove v prevodu takole:

„Na letnem zboru dne 11. febr. t. l. je povzročil burno debato predlog sekcije „Celjske“, naj bi se sekciji „Celjska“ in „Mariborska“ združili pod imenom sekcija „Spodnještajerska“. Ta predlog je prav jasno pokazal, da nemškonarodne naprave na slovenskih tleh nimajo v sebi življenske moči. Iz dotičnega poročila „Marburger Zeitung“ z dne 12. febr. posnemljemo naslednje: „Seksija „Celjska“ je utemeljevala svoj predlog, rekoč, da je v Savinskih planinah z velikimi žrtvami srečno zgradila tri popolnoma opravljene kočice, zaznamenovala pota itd., da pa ji je glede na pičlo število članov skrajno težavno, vzdržati in dovršiti svoje naprave. Toda čast zahteva, da se razkrite Solčavske planine ohranijo Nemškemu in Avstrijskemu plan. društvu in da se zavrne poseganje Slovencev v tujo last in tuje pravice“. Iz govorov gg. dr. Schmidererja, ravnatelja Wirtha in dr. Mravlagga o tem predlogu poudarja „Marb. Ztg.“ zlasti, da je ravnatelj Wirth med drugim omenil, „kako neverjetno sovražno postopajo Slovenci v Savinskih planinah proti nemškemu turistom, nemškim markacijam itd. in da Nemci niti niso varni pred napadi.“

Tem trditvam, polnim neresnice, naj malo posvetimo! Alpinistiko v zapadnih planinskih deželah so toliko povzdignile edinole nemškodržavne sekcije plan. društva, avstrijske pa razen kakih dvanajstih samo životarijo in onegavijo z denarjem skupnega društva. Navdušenost za Alpe, razumnost in požrtvovalnost večine državnemških članov je ustvarila premnoge lepe stavbe, kočice in pota v Zahodnih Alpah ter ž njimi velikansko pospešila promet tujcev. Seksija „Celjska“ šteje tri kočice za svojo posest, a izmed teh je eno le razširila, nobene pa ni zgradila sama, kakor trdi poročilo v „Marburger Zeitung“. Seksija „Celjska“ je le prevzela od „Štajerskega plan. društva“ kočico na Okrešlju in na Korošici, njena nedelavnost okoli l. 1890. pa je bila toliko, da niti osrednjemu odboru ni odgovarjala na vprašanja. Šele uspehi „Slov. plan. društva“ so za hipec predramili nemškonarodne kroge. In tako se je zgodilo, ko „Nemško in Avstr. plan. društvo“ ni poznalo razmer, da se je l. 1894. seksija „Graška“

izbrala za prvomestnico tega društva; društvo ni pomislilo, da sekcija, ki je dotlej kakor sekciji „Mariborska“ in „Celjska“ živel v mrtvilu ter ni imela v sebi niti ene delavne moči, ki bi se mogla izkazati z gradnjo potov in koč, da taka sekcija nikakor ni sposobna, da bi ona baš na Štajerskem podkrepila društveno delovanje. To prvomestništvo pa je doneslo l. 1894. sekciji „Celjski“ obilih podpor. Dobila je med drugimi za popravo koč na Okrešlju in na Korošici 600 mark, za razširjavo koč na Okrešlju 1525 mark, torej nad 1250 gld. Poprava koč na Korošici je stala komaj 50 gld., preostalo je torej za razširjavo koč na Okrešlju 1200 gld. Državnonemška sekcija bi bila tedanjim zahtevam primerno kočo zgradila za najmanj 3000 gld., ker skupno društvo praviloma plača le polovico stroškov; sekcija Celjska bi se smela vrhutega nadejati doplačila v l. 1895. No, z navedeno vsoto so staro, samo iz enega prostora obstoječo koč na Okrešlju razširili samo za eno sobo, in to delo je opravil Piskernik ter dobil zanje 665 gld. plačila, torej le malo več nego polovico podpore. Takisto so se porabile podpore za gradnjo potov. „Südsteir. Post“ je svoj čas ožigosala dokaj čudno porabo prejetih podpor, a nihče se ni oglasil in le količkaj zavrnil očitke.

Če pravi sekcija „Celjska“, da ji je glede na pičlo število članov jako težavno, vzdržati in dovršiti svoje naprave, v tem oziru bi bil g. dr. Mravlagg lahko poučil navzočne člane, da v izvršitev planinskih zgradb v gor. Savinski dolini docela zadostuje kaka dopisnica Piskerniku. Piskernikova spretnost in zanesljivost sta tako obče znani, da mu gre vsa vera in zaupanje.

Opomnje g. ravnatelja Wirtha nas skoraj spominjajo glasovitega članka pod zaglavjem „Nemčije največji roparski grad“ v listu „Gartenlaube“ l. 1865. Žalostno bi bilo, ko bi še enkrat gorenjo Savinsko dolino spravljal s takimi pravljicami v slabo ime. Nadejamo se, da gospod ravnatelj Wirth izjavi, da ga je zloben lažnik takisto zvedel kakor svoje dni urednika „Gartenlaube“. Takih in enakih laži pa tudi prav nič ne kaže pogrevati. Kajti ob gradnji koč na Okrešlju in na Korošici okolo 1870. l. se dotičnikom ni videlo potrebno, zagotoviti si posestne razmere glede teh koč. In tudi ob razširjavi koč na Okrešlju l. 1894. so postopale dotične osebe proti določbam glede podpore plan. društva, razširili so namreč koč, ne da bi si bili pridobili zemljišče v last in ne da bi bili napravili kako pogodbo z lastnikom zemljišča. Po državljanskem zakonu je torej gornjegrajska grajščina zakonita lastnica koč na Korošici in na Okrešlju. Če bodo torej nemškonarodni ali vsenemški ščevalci le dalje sumničili vrle, dobrodušne Savince, se kaj lahko — čas je že — razmere uredi, sekcija „Celjska“ pa obvesti, da nima v gorenji Savinski dolini nič več opraviti. Da članov sekcije „Mariborske“ ne bo vlekla sla v kraje, koder baje niso varni pred napadi, to se razume samo ob sebi“.

* * *

Meteorologični mesečni pregled za mesec februar 1903.

Minoli mesec februar je bil suh in zelo mil. — Povprečna toplina v Celsijevih stopinjah je znašala: Ob sedmih zjutraj — 0.5°, ob dveh popoldne 6.5°, ob devetih zvečer 3.1°, srednja zračna temperatura torej 3.0°, za 3.2° nad normalo. — Srednji zračni tlak je znašal 742.5 mm,

za 6.5 mm nad normalo. — Mokrih dni je bilo 5; padavina (dež in sneg) je znašala 40.9 mm. — Med vetrovi sta prevladovala severovzhodni in jugozahodni. —

Prof. M. Vodušek.

Za določevanje časa meseca aprila 1903. l.

Dan	Časoizprava	Solnčni odklon
1. aprila	+ 4 ^m 20.4 ^s	+ 4° 9' 48.1"
6. "	+ 2 ^m 44.5 ^s	+ 6° 4' 9.2"
11. "	+ 1 ^m 13.2 ^s	+ 7° 55' 55.9"
16. "	— 0 ^m 11.3 ^s	+ 9° 44' 26.4"
21. "	— 1 ^m 26.9 ^s	+ 11° 28' 59.4"
26. "	— 2 ^m 31.7 ^s	+ 13° 8' 54.1"

Prof. M. Vodušek.

Občni zbor „Podravske podružnice“

„Slovenskega planinskega društva“

se bo vršil v nedeljo, dne 29. t. m., ob dveh popoldne
v čitalniški dvorani v Mariboru (v Narodnem domu).

Spored: 1. pozdrav načelnikov; 2. poročilo blagajnikovo o društvenem delovanju; 3. poročilo blagajnikovo; 4. predlogi in raznoterosti.

Ako občni zbor ne bo sklepčen ob določenem času, se bo vršil eno uro pozneje, ne oziraje se na število udeležnikov.

Ker se bode razpravljalo o zelo važnih stvareh, je pričakovati obilne udeležbe.

Planinski pozdrav!

Odbor.

Člani osrednjega društva plačujejo članarino osrednjemu odboru v Ljubljani, člani vseh podružnic pa svojim odborom.

Članarina „Slov. plan. društva“ in njegovih podružnic znaša na leto 6 K; poleg tega zneska plača nov član tudi 2 K vpisnine. Ustanovnik plača enkrat za vselej 60 K. Vseučiliščniki plačajo 3 K letnine in so prosti vpisnine.

„Plan. Vestnik“ prejmljejo vsi člani **brezplačno**. Nečlane stane na leto 4 K, dijake 2 K 40 h.

Društvena znamenja dobivajo člani v društveni sobi v Narodnem domu v Ljubljani, pri podružniških odborih, pri gospodu Ivanu Sokliču, trgovcu Pod Trančo, in pri gospodu J. Lozarju, trgovcu na Mestnem trgu v Ljubljani. Eno znamenje stane 2 K.

Nahrbtnike in gorske palice

prodaja trrdka

AVGUSTA AUERJA naslednik IVAN KORENČAN

Starl trg št. 5. * Ljubljana. * Starl trg št. 5.

Nahrbtniki po 2 K in 2 K 40 h. — Gorske palice po 1 K 60 h.

Peternelov dom na Bledu

priporoča vsem letoviščnikom in izletnikom
svoje ugodne sobe in svojo restavracijo.

Kuhinja je izborna. Točijo se najboljša dolenjska in istrska vina in buđejeviško pivo iz akoijske pivovarne.

— Bivanje za daljšo dobo je za časa naznaniti. —

Lastnik: Jakob Peternel, župan blejski.

FRANČ ČUDEN

urar v Ljubljani na Mestnem trgu

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih žepnih in stenskih ur ter budilk. Vsi izdelki so priznani izvrstni in poceni. Popravila se izvršujejo natančno in dobro.

— Ceniki na zahtevanje brezplačno —

J. BONAČ

v Ljubljani v Šelenburgovih ulicah št. 5, nasproti nove pošte,
priporočam vljudno svojo

 trgovino s papirjem in pisalnimi potrebščinami.

Vzorke papirja pošiljam na ogled. V svoji knjigovoznici izdelujem vezi preproste in najfinije. Prevzemljem izdelovanje vsakovrstnih razglednic po fotografijah. Imam veliko zalogo vedno najnovejših razglednic.

— Edina zaloga svinčnikov družbe sv. Cirila in Metoda. —

Tvornica kartonaže z električno silo. Po naročilu izdelujem raznovrstne škatle. Prekupnikom velik popust.

Karla Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

v Ljubljani na Dunajski cesti št. 16

priporočata svojo veliko zalogo planinske oprave: krampeže, svetiljke, cepine, dereze itd., potem raznovrstno železnino za stavbe, kuhinjsko orodje, najboljše orodje za rokodelce in vse vrste poljedelskih strojev.

GRİČAR in MEJAČ

v Ljubljani, v Prešernovih ulicah šte. 9

priporočata svojo bogato zalogo izgotovljene moške in ženske obleke ter najboljše perilo in zavratnice.

Zlasti opozarjata na nepremočna lodnasta oblačila in plašče za turiste

Naročila po meri se izvršujejo točno in ceno na Dunaju.

Ilustrovani ceniki se razpošiljajo franco in zastonj.

Članom „Sl. pl. društva“ znižane cene.

IVAN SOKLIČ

v Ljubljani, Pod trančo št. 1,

priporoča svojo veliko zalogo klobukov, posebno lodnastih za hribolazce in lovce iz
tvornice Jus. in Ant. Pichlerja, c. kr. dvor. založnikov.

Članom „Sl. pl. društva“ znižane cene.

AVGUST AGNOLA,

Najnižje cene.

steklar v Ljubljani na Dunajski cesti št. 13.

Najnižje cene.

Velika zaloga stekla, porcelana, zrcal, okvirov in vseh drugih v steklarstvu spadajočih predmetov.

LJUBLJANA

→ J. LOZAR ←

Mestni trg št. 7.

priporoča svojo bogato zalogo turistovskih srajc, turistovskih, kolesarskih in lovskih dokolenic, lovskih volnenih jopičev, zimskih in letnih nogavic, zavratnic itd. Fino moško perilo in spodnja obleka.

Nahrbtniki po 5 K komad. — Članom „Slov. plan. društva“ znižane cene.

Brata Eberla,

pleskarja c. kr. drž. in c. kr. priv. južne železnice

v Ljubljani, v Franciškanskih ulicah št. 4,

prevzemata vsa v pleskarstvo spadajoča dekorativna, stavbinska in pohištvena dela.

Delo rečno in fino, izvršitev točna in po najnižjih cenah.

FOTOGRAFIJA

je gotovo najlepša in najkratkočasnejša zabava!

 Fotografski aparati

in sploh vsi drugi v fotografsko stroko spadajoči predmeti za amaterje in za strokovnjake so vedno v največji zalogi na razpolago.

Pouk v fotografiranju za novince preskrbim sam in brezplačno.

Ceniki so vedno brezplačno na razpolago.

Dalje priporočam svojo tovarniško zalogo
papirja ter pisalnih in risalnih potrebščin.

JOS. PETRIČ.

V Ljubljani, na sv. Petra cesti št. 4.

ADOLF HAUPTMANN

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 41.

Tovarna oljnatih barv, firneža, laka in kleja.

— Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov. —